

Datum
2017-01-24Dnr
2033/16

Ett starkare skydd för den sexuella integriteten (SOU 2016:60)

(Dnr Ju2016/06811/L5)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiv till betänkandets förslag och den målsättning som dessa har. Vi anser att en förändring av sexualbrottslagstiftningen och stöd till målsäganden under rättsprocessen enligt gällande förslag både stärker ungas skydd och rättigheter samt främjar ungas röst att komma till tals i rättsprocessen.

För att få de normativa förändringar som lagförändringar likt denna syftar till är det viktigt att lagförändringarna kompletteras med informations- och utbildningsinsatser till en bredare målgrupp än de myndigheter vars direkta arbete påverkas av förändringarna. Detta nämns i de avslutande synpunkterna samt i diskussionen av förslagens konsekvenser, men bedöms ligga utanför betänkandets huvudsakliga uppdrag och därmed även förslag. Vi vill stämna in i att detta är nödvändigt för att förändringen av sexualbrottslagstiftningen ska få önskad effekt. Informationsinsatser riktat till polis och rättsväsendet men även till en bredare målgrupp behöver ha ett generellt jämställdhetsperspektiv, som sätter lagstiftningen i ett större sammanhang och motverkar att tillämpning av lagstiftning riskerar att påverkas av normativa föreställningar om kön och sexualitet. Dyliga informations- och utbildningsinsatser bör inkluderas som en del av ett tidigt våldsförebyggande arbete, vilket lyfts fram som ett prioriterat område i regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor¹. I diskussionen av förslagens konsekvenser framkommer att särskilda uppdrag att genomföra informations- och utbildningsinsatser bör lämnas till bl.a.

¹ Kap 5 i *Makt mål och myndighet – en feministisk politik för en jämställd framtid* (Skr. 2016/17:10)

Brottsoffermyndigheten och Nationellt centrum för kvinnofrid. Det finns dock även andra myndigheter med relevant kompetens som kan vara aktuella för informations- och utbildningsuppdrag däribland MUCF då vi bland annat besitter en hel del kunskap om unga hbtq-personers situation och utsatthet. Inom ramen för ett sådant arbete borde även den kompetens som finns hos organisationer i civila samhället tas tillvara.

MUCF välkomnar de specifika informationsinsatser som föreslås inom rättsväsendet och vill specifikt lyfta vikten av ett tydligt ungdomsperspektiv, hbtq-perspektiv och funktionshinderperspektiv i dessa insatser.

Unga mellan 15 och 18 år är en särskilt utsatt grupp när det gäller sexualbrott, vilket betänkanudet konstaterar. Vi vill även uppmärksamma att unga mellan 18 och 25 år har betydligt större erfarenheter av sexuellt våld jämfört med äldre åldersgrupper². Detta gör att det är viktigt att såväl informationsinsatser som utbildningsinsatser har ett tydligt ungdomsperspektiv där även den äldre gruppen mellan 18 och 25 år inkluderas.

Vidare är det viktigt att även beakta unga hbtq-personers särskilda utsatthet. Unga homo- och bisexuella tjejer och killar och unga transpersoner är mer utsatta för våld än heterosexuella samt unga cispersoner. Utsattheten för sexuellt våld är fyra gånger så stor bland unga icke-heterosexuella mellan 16 och 25 år jämfört med heterosexuella i samma ålder³. Även andelen som blivit pressade eller tvingade till sex av någon de träffade i verkligheten efter att ha mötts på nätet är högre för unga hbtq-personer än för övriga unga⁴. Vikten av ett bra bemötande är i många fall avgörande för att återhämta sig efter ett övergrepp vilket gör det väldigt viktigt att skolpersonal, vårdpersonal samt personal inom rättsväsendet har åtminstone en grundläggande hbtq-kompetens kopplat till en kunskap om våld och specifikt sexuellt våld.

När det gäller unga med funktionsnedsättning vet myndigheten utifrån vår ungdomsenkät 2015 att även unga med funktionsnedsättning är utsatta för sexuellt våld i högre grad än andra unga och i högre grad har upplevt att de inte själva kan bestämma över sin kropp eller vem de har sex med⁵. Därför är det viktigt att informations- och utbildningsinsatser även har ett funktionshinderperspektiv och också når vuxna som möter unga med funktionsvariation eller fattar beslut som rör dem.

Avslutningsvis vill vi trycka på vikten av att unga själva får ökad kunskap om lagstiftningen, om samtycke och var gränsen går mellan samtyckt sex och

² *Våld och hälsa, En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa.* (NCK, 2014)

³ MUCFs nationella ungdomsenkät 2015

⁴ *Fokus 13 Unga och jämställdhet.* (Ungdomsstyrelsen, 2013)

⁵ MUCFs nationella ungdomsenkät 2015

övergrepp, om lagstiftningen ska få effekt. MUCF ser tecken på att detta inte alltid ingår i exempelvis sex- och samlevnadsundervisning och det är också något som unga själva efterfrågar mer kunskap om⁶. Detta behöver kombineras med ett aktivt jämställdhetsarbete med unga – inte bara för att förebygga sexuellt våld utan också för att tolkningen av vad som är samtyckt sex respektive övergrepp präglas av normativa föreställningar om sexualitet och kön.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Maria Billinger har varit föredragande. Avdelningschef Pontus Ekstedt har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Maria Billinger
handläggare

⁶ Fokus 15 Ungas sexuella och reproduktiva rättigheter (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2015)

